

เรื่องการสรุปจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ของสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ปี 2553

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง
(เรียบเรียง : จารุภา คงชนะ)

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากการที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดเก็บข้อมูลทะเบียนเกษตรกรโดยต้นกล้าอาชีพ ทำให้เกิดวงจมน้ำชาขายมเข้าของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนและหาแนวทางในการบริหารจัดการ ตั้งแต่การอบรม ต้นกล้าอาชีพ อบรมพี่เลี้ยง และการควบคุมการปฏิบัติงานในพื้นที่ของต้นกล้าอาชีพ จากนั้นก็เริ่มขยายวงและพัฒนาไปเป็นการเสวนายามเช้า (Morning Talk) ย้ายสถานที่พูดคุยจากลานอ่านหนังสือพิมพ์ ไปสู่อาคารประชุม และมีประเด็นการพูดคุยที่นำไปสู่การปฏิบัติมากยิ่งขึ้น เช่น การร่างรูปแบบการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร่างรูปแบบการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาคสนาม (การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรร่วมกับเกษตรกร) และการขับเคลื่อนการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

การจัดการความรู้ของสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ปี 2553

ปลายปีงบประมาณ 2552 ผู้รับผิดชอบงานพืชผักพืชไร่ระดับจังหวัดและอำเภอ และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้สนใจ จำนวน 12 คน ได้ร่วมศึกษาเรียนรู้เรื่องการผลิตข่าตาแดงที่ตำบลท่ามิหรำ อำเภอเมืองพัทลุง จัดเวทีเรียนรู้เวทีที่ 2 เดือนตุลาคม 2552 เรียนรู้เรื่องการผลิตขมิ้นเพื่อการค้าที่ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม และได้จัดทำเอกสารคู่มือฉบับชาวบ้านเผยแพร่ ทำให้เกิดผลงานที่ชัดเจนและครบวงจร เป็นที่ยอมรับของเจ้าหน้าที่ทั้งระดับอำเภอและจังหวัด รวมถึงเกษตรกรผู้สนใจ

การขับเคลื่อนการจัดการความรู้ ปี 2553

1. ทบทวนและปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตร
ประจำปี 2553

2. ทบทวนและปรับปรุงคณะกรรมการและ
คณะทำงาน

2.1 คณะกรรมการและคณะทำงานตาม
ระบบส่งเสริมการเกษตร ที่ประกอบด้วยคณะกรรมการ

ด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) คณะกรรมการอำนวยการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร 2) คณะทำงาน
สนับสนุนการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร (คณะติดตามนิเทศงาน) 3) คณะทำงานส่งเสริม
การเกษตรและจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (7 ด้าน) และ 4) คณะทำงานปฏิบัติงาน
สำนักงานและประชาสัมพันธ์

2.2 คณะกรรมการจัดการความรู้และคณะทำงานปฏิบัติงานขับเคลื่อนการจัดการ
ความรู้ สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ปี 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม วันที่ 30 เมษายน 2553

3. ประชุม เสวนา คณะกรรมการและ
คณะทำงาน ดำเนินการ วันที่ 13 ตุลาคม 2552 วันที่ 4
ธันวาคม 2552 วันที่ 29 ธันวาคม 2552 วันที่ 14 มกราคม
2553 วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2553 วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2553
วันที่ 19 เมษายน 2553 วันที่ 3 พฤษภาคม 2553 และวันที่ 2
กันยายน 2553 เพื่อวางแผนปฏิบัติงาน ทบทวนและ
ปรับปรุงการดำเนินงาน

4. จัดเวทีเรียนรู้ภาคสนาม โดยคณะทำงานส่งเสริมการเกษตรและจัดการความรู้ในงาน
ส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดเวทีเรียนรู้ในพื้นที่ ด้านการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 12 เวที
ด้านพืชผักพืชไร่ 7 เวที ด้านข้าว 4 เวที ด้านไม้ผล 3 เวที ด้านองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน 2
เวที

5. จัดเวทีเรียนรู้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ (DW) โดยกำหนด
เป็นวาระการประชุมไว้ดังนี้ 1) แจ้งข้อราชการ (ประมาณ 30 นาที) 2) การรายงานผลการปฏิบัติงาน
ของทีมตำบล (4 ทีม/เดือน) 3) การบรรยายความรู้ (ประมาณ 1 ชั่วโมง) 4) การจัดการความรู้
(แบ่งกลุ่มจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร 7 กลุ่ม (แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 13.00-14.30 น.และ
นำเสนอผลการจัดการความรู้ 14.30-16.30 น.) จำนวน 7 ครั้ง (เดือนกุมภาพันธ์-สิงหาคม 2553) มี
การกำหนดประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยยึดตามแผนของกลุ่ม

6. จัดทำแฟ้มสะสมงานของกลุ่มเรียนรู้ 7 กลุ่ม

7. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น จัดหมายข่าว KM ฉบับที่ 4-11 (ปี 2553) คู่มือฉบับชาวบ้าน 7 เรื่อง บอร์ดประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์สำนักงานเกษตรจังหวัด พัทลุง วิทยุกระจายเสียง (รายการหนู้อยคู่ข้าว) เป็นต้น

ผลการดำเนินการ

1. การจัดการความรู้ที่สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการเกษตร 3

ประเด็น คือ

1.1 ประเด็นยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ครอบคลุมเกษตรกร องค์กรเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน และชุมชนเกษตร : โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อจัดการความรู้ เรื่องรูปแบบและวิธีการบริหารจัดการองค์กร/วิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

1.2 ประเด็นยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตร : โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร เพื่อจัดการความรู้เรื่องการทำเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง: รูปแบบและทัศนคติ ปัจจัยหลักของความเข้มแข็งและยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้คือ เรื่องรูปแบบและทัศนคติ ปัจจัยหลักของความเข้มแข็งและยั่งยืน ของเกษตรกรและกลุ่มอาชีพเกษตร 19 กรณี (รายละเอียดตามผลการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ข้อที่ 2.2 และ 2.4

1.3 ประเด็น ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร : โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน เพื่อจัดการความรู้เรื่องหลักการปฏิบัติดูแลสวนลองกอง ทุเรียน มังคุด ที่เหมาะสม (GAP) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยไม่เพิ่มต้นทุนการผลิต (ฉบับชาวบ้าน) 3 กรณี (รายละเอียดตามผลการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ข้อที่ 2.3)

2. การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร

มีการจัดการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน 2 ส่วน คือ การจัดการความรู้ด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงาน และความรู้ด้านแนวทางวิธีการหรือกระบวนการทำงานส่งเสริมการเกษตร ตามบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานส่งเสริมการเกษตรและจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (KM) รวม 7 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจ

ชุมชน ตอบประเด็นยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร : โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กรเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน และชุมชนเกษตร และประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฯ บุคลากร และกระบวนการทำงาน

เป้าหมายการจัดการความรู้หลัก คือ 1) รูปแบบ และวิธีการบริหารจัดการองค์กร วิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ และ 2) กระบวนการและวิธีการส่งเสริมการเกษตร ที่สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

องค์ความรู้ที่ได้คือ เรื่องรูปแบบและวิธีการบริหารจัดการองค์กร/วิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

* รูปแบบและวิธีการบริหารจัดการองค์กร/วิสาหกิจชุมชนแปรรูปบ้านหนองปรือ ตำบลนาท่อมอำเภอเมืองพัทลุง และวิสาหกิจแม่บ้านพัฒนาทุ่งขาม่วงเตี้ย ตำบลแพรง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

* รูปแบบและวิธีการบริหารจัดการองค์กร/วิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษบ้านคลองใหญ่ ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

* รูปแบบและวิธีการบริหารจัดการองค์กร/วิสาหกิจชุมชนป่าเขียว ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง

* รูปแบบและวิธีการบริหารจัดการองค์กร/วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพ็ญอาดสามัคคี ตำบลฝาละมี อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

2.2 ด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตร เพื่อ

ตอบประเด็นยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตร : โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร และประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ฯ บุคลากร และกระบวนการทำงาน

เป้าหมายการจัดการความรู้หลัก คือ 1) กระบวนการ/วิธีการส่งเสริมการเรียนรู้การเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จ 2) การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง : รูปแบบและทัศนคติปัจจัยหลักของความเข้มแข็งและยั่งยืน

- เรื่อง การทำการเกษตรผสมผสาน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของนายสมเกียรติ นางลัดดา ทองพันธ์ เลขที่ 27 หมู่ที่ 2 ตำบลมะกอกเหนือ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

- เรื่อง การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของนายสุวรรณ นางวิลาศ ดวงจันทร์ เลขที่ 355 หมู่ที่ 3 ตำบลชะม่วง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

- เรื่อง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของปราชญ์บุญชู เพชรรักรักษ์
เลขที่ 23 หมู่ที่ 5 ตำบลป่าพะยอม อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

- เรื่อง ศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียงบ้านไสประดู่ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต
จังหวัดพัทลุง

- เรื่อง การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของนายเพียน สระศรี เลขที่ 1 หมู่
ที่ 7 ตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

- เรื่อง การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง นายประสาน ถวายเพียน หมู่ที่
2 ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

- เรื่อง การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ
บ้านคลองใหญ่ใต้ หมู่ที่ 3 ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

- เรื่อง การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง นายเหวียน ชูสุข หมู่ที่ 12
ตำบลบ้านนา อำเภอ ศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง

- เรื่องการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง นายจักรกฤษณ์ สามัคคี หมู่ที่
6 ตำบลท่ามะเดื่อ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

- เรื่องการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง นายวิเชียร ชูศรีดำ หมู่ที่ 2
ตำบลฝาละมี อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

- เรื่องการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง นายนิยม อรุณรัตน์ หมู่ที่ 1
ตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

- เรื่องการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มนางฟ้าเก้าเกษตร (บ้านไส
หมาก) หมู่ที่ 9 ตำบลท่าแค อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

2.3 ด้านการส่งเสริมการผลิตไม้ผล ตอบประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมการผลิตและ
จัดการสินค้าเกษตร: โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และประเด็น
ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ และกระบวนการทำงาน

เป้าหมายการจัดการความรู้หลัก คือ 1) กระบวนการ/วิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริม
การผลิตไม้ผล (ลองกอง ทุเรียน มังคุด) ตามหลัก GAP 2) หลักการปฏิบัติดูแลสวนลองกอง ทุเรียน
มังคุดที่เหมาะสม (GAP) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยไม่เพิ่มต้นทุนการผลิต (ฉบับชาวบ้าน)

* เรื่อง การผลิตไม้ผลคุณภาพดีที่บ้านลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง

* เรื่องการผลิตไม้ผลคุณภาพดีที่ตำบลตะพาน อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

* เรื่องการผลิตไม้ผลคุณภาพดีที่ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

2.4 **ด้านการส่งเสริมการผลิตพืชผักและพืชไร่** เพื่อตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตร : โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตร และประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ บุกฉลาก และกระบวนการทำงาน

เป้าหมายการจัดการความรู้หลัก คือ การปลูกพืชผัก พืชไร่ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และสรรพคุณทางยาของพืชผักสำหรับการบริโภคเพื่อสุขภาพ

* เรื่องการปลูกขมิ้นเพื่อการค้า ณ ที่ทำการกลุ่มผลิตเครื่องแกงทุ่งชุมพล หมู่ที่ 3 ตำบลลานข่อย อำเภอ ป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

* เรื่องการผลิตพืชผักตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของนายเพียน สระศรี เลขที่ 1 หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

* เรื่อง การปลูกผักตามหมัดและการใช้ประโยชน์ หมู่ที่ 6 ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

* เรื่อง การผลิตไม้เพื่อการค้า ของนางขวัญใจกลับสุกใส หมู่ที่ 8 ตำบลโตนดด้วน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

* เรื่องการปลูกผักบุงน้ำเพื่อการค้า หมู่ที่ 1 ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

* เรื่อง การปลูกสะตอบ้านแร่ หมู่ที่ 1 ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

* เรื่อง การปลูกสะตอคุณภาพดีที่อำเภอปากพะยูน หมู่ที่ 1 ตำบลดอนประดู่ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

2.5 **ด้านการส่งเสริมการผลิตข้าว** ตอบประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร: โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ บุกฉลาก และกระบวนการทำงาน

เป้าหมายการจัดการความรู้หลัก คือ เทคนิคการผลิตข้าวเพื่อให้ได้ผลผลิตสูง

* เรื่อง การผลิตข้าวสังข์หยดผลผลิตสูง ของนายอ้อม ทองเจือ เลขที่ 76 หมู่ที่ 3 ตำบลดอนประดู่ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

* เรื่องการผลิตข้าวสังข์หยดผลผลิตสูง ของนายอำมร สุขริน เลขที่ 291 หมู่ที่ 5 ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

* เรื่องการผลิตข้าวสังข์หยดผลผลิตสูง ของนายขิม วัลรัตน์ 83/1 หมู่ที่ 7 ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

2.6 ด้านการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมัน ตอบประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมการผลิต และจัดการสินค้าเกษตร : โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ บุกฉากร และกระบวนการทำงาน เป้าหมายการจัดการความรู้ หลัก คือ การจัดการสวนปาล์มน้ำมันที่มีประสิทธิภาพ

2.7 ด้านการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อตอบประเด็นยุทธศาสตร์การ พัฒนาศูนย์ บุกฉากร และกระบวนการทำงาน

เป้าหมายการจัดการความรู้หลัก คือ แนวทางการบริหารองค์กร แผนงาน/โครงการ และการ ปฏิบัติงาน ในพื้นที่ตามระบบส่งเสริมการเกษตรให้ประสบความสำเร็จ

ปัญหา อุปสรรค

-เจ้าหน้าที่บางส่วนไม่ให้ความสำคัญ ไม่เข้าร่วมในการจัดเวทีเรียนรู้ภาคสนาม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในเวที DW

- คณะทำงานปฏิบัติงานขับเคลื่อนการจัดการความรู้ ติดตามปฏิบัติงานในพื้นที่ต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถประชุมและจัดเสวนาได้ในไตรมาส 3-4

- การขาดความเข้าใจ และขาดความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากคิดว่าเป็นภาระที่ เพิ่มขึ้น

การแก้ไขปัญหาข้อเสนอแนะ

-ได้กำหนดให้การจัดการความรู้เป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานระดับบุคคล

-มีการมอบรางวัลให้กับผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในการจัดการความรู้ภาคสนาม และในการประชุมเชิง ปฏิบัติการระดับอำเภอ.

